

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla dr. Ürmös Ferenc ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** felperesnek - dr. Varga M. Imre ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. május hó 8. napján kelt 2.P.22.429/2004/65. számú ítéletével szemben a felperes által 66. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, továbbá az alperes által jelen eljárásban 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit **részben megváltoztatja** és az alperesi marasztalás összegét 3.557.121 (Hárommillió-ötszázötvenhétezer-egyszázhuszonegy) Ft-ra és ezen összeg után az elsőfokú ítéletben írt mértékű és tartamú kamatára **felemeli**. A felperes által az államnak az illetékhivatal külön felhívására fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 485.870 (Négyszáznyolcvanötezer-nyolcszázhetven) Ft-ra, míg az alperes által az államnak az illetékhivatal külön felhívására fizetendő le nem rótt eljárási illeték összegét 208.230 (Kettőszáznyolcezer-kettőszázharminc) Ft-ra **felemeli**. Egyekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a peres felek másodfokú perköltségeiket maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékhivatal külön felhívására 197.600 (Egyszázkilencvenhétezer-hatszáz) Ft, míg az alperes ugyanilyen módon 101.800 (Egyszázegyezer-nyolcszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Az alperes, mint megrendelő **/személy neve 1/-val** - aki a felperesi társaság ügyvezetője is - 2003. március 8. napján szóban vállalkozási szerződést kötött. A szerződés műszaki tartalmát a **/cím1/** szám alatti lakóház felújítási, átépítési munkái képezték. A kivitelezés során részben megváltozott megrendelői elképzelések alapján pótmunkák is teljesítésre kerültek. Az alperes részletekben összesen 16.000.000 Ft vállalkozói díjat megfizetett még a munkák során. A felperes képviselője 2003. december 29. napján számla elnevezésű költségvetést juttatott el az alperes részére az elvégzett munkákról. 2004. január 19. napján a felperes képviselője levelet írt az alperesnek, melyben jelezte, hogy a **/cím1/** szám alatti lakóház teljes felújítási munkálatai, illetőleg a megrendelt pótmunkák is elvégzésre kerültek. Rögzítette, hogy az anyaggal számított munkadíj 19.360.852 Ft + 25 % ÁFA, kifizetésre került 16.000.000 Ft, így a fennmaradó fizetési kötelezettség 6.560.853 Ft + 25 % ÁFA. Az alperes az átadás-átvételi eljárásról nem jelent meg, de ezt követően az épületet birtokba vette. Az alperes 9.254.954 Ft + ÁFA összegű számlát nem fizetett meg a felperes részére.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 9.254.954 Ft + 25 % ÁFA és ezen összeg után 2004. január 26. napjától a kifizetés napjáig törvényes kamatai megfizetésére. Az alperes a vállalkozói díjat csak részben fizette meg, az összes vállalkozói díj 25.254.954 Ft, ebből 16.000.000 Ft került megfizetésre, így a fennmaradó 9.254.954 Ft-ot + ÁFA-t az alperes köteles teljesíteni. Állította, hogy a peres felek között tételes utólagos elszámolás vonatkozásában jött létre díjmegállapodás.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy szóban vállalkozási szerződést kötött, azonban álláspontja szerint 13.000.000 Ft-os átalányárban állapodtak meg. Nem vitatta, hogy a felperes az alperes kérésére pótmunkákat is végzett, azonban az alperesi 16.000.000 Ft-os teljesítéssel a vállalkozói díj ezen pótmunkák fedezetére is elegendő. Előadta továbbá, hogy a felperes a szerződést nem megfelelően teljesítette, így a hibás teljesítés miatt felmerülő 1.492.500 Ft összegű javítási költséget is figyelembe kell venni az elszámolásnál.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 2.339.197 Ft és járulékai megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 350.000 Ft perköltség megfizetésére, míg a le nem rótt eljárási illetékről a pernyertesség-pervesztesség arányában határozott. Álláspontja az volt, hogy a peres felek között a Ptk. 389. és 402. §-a szerinti építési-vállalkozási szerződés jött létre. A szerződés eredeti műszaki tartalmához képest utóbb a felperes a megrendelő kérésére pótmunkákat is végzett, amelyek után az alperes a kialakított vállalkozói díjon felüli díjat köteles fizetni. A vállalkozói szerződés lényeges eleme a vállalkozói díjban történő megállapodás is. Miután a felek között vita volt abban, hogy milyen elszámolási módban állapodtak meg, ezért a vállalkozói díj meghatározása tekintetében bizonyítást folytatott le. A felperes állította, hogy utólagos tételes felméréssel kívánták meghatározni a vállalkozói díjat, ezt az állítást azonban az

alperes tagadta. Az alperes 13.000.000 Ft-os átalányáras vállalkozói díjmegállapodást ismert el, amelyet az alperes házastársának tanúvallomása alá is támasztott. A felperesi tényállítások tekintetében tanúkat hallgatott meg, azonban **/tanú 1/**, **/tanú 2/** és **/tanú 3/** a peres felek közötti megállapodás jellegére nyilatkozni nem tudtak. Az elvégzett munkákról, azok ütemezéséről semmiféle okirat nem készült, a felperes olyan okiratot nem tudott becsatolni, amelyben az alperes a tételes utólagos elszámolást elfogadta volna, mint ahogyan sem építési naplót, sem felmérési naplót, sem pedig előzetesen az alperes által is elfogadott tételes költségvetést sem tudott az iratokhoz csatolni. Mindebből következően a felperes a tételes utólagos felmérés, mint díjmegállapodás kikötését bizonyítani nem tudta, ezért az elszámolás alapjául az alperesi elismerő nyilatkozatot fogadta el. Azt a felek nem vitatták, hogy a felperes pótmunkákat is végzett, ezzel összefüggésben a szakértői vélemény szerinti 6.831.697 Ft-ot tartotta elszámolhatónak. Az elsőfokú eljárás során tisztázódott az is, hogy a felperes hibás teljesítés miatt javítási költséget is köteles megfizetni, így a felperes által elfogadott magánszakértői véleményben szereplő 1.492.500 Ft-os javítási költséget levonhatónak találta az alperes által még fizetendő vállalkozói díjból. Ilyen elszámolás mellett kimondta, hogy a felperest mindösszesen 13.000.000 Ft + 6.831.697 Ft vállalkozói díj illetné meg, azonban a hibás teljesítés miatt 1.492.500 Ft levonására jogosult az alperes, így a felperest megillető díjazás összege 18.339.197 Ft. Ugyanakkor az alperes nem vitatottan 16.000.000 Ft-ot már teljesített, így a különbözetre marasztalható az alperes.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperesi marasztalás összegének 4.989.515 Ft-tal és járulékaival történő felemelését kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok nem megfelelő mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy átalánydíjas megállapodás jött létre a felek között. Ténylegesen azt kellett volna megállapítani, hogy a felek tételes utólagos elszámolásban állapodtak meg. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalánál az ÁFA számítás mellőzésével döntött, így megsértette az ÁFA törvényt is. Az alperes elismerte, hogy 16.000.000 Ft-ot meghaladó összeget 16.250.000 vagy 16.500.000 Ft-ot fizetett ki, így valójában a 13.000.000 Ft-nak az ÁFA-ját is megfizette a felperes számára. Hivatkozott arra is, hogy téves az elsőfokú bíróság által adott elszámolás, ugyanis a 19.831.697 Ft nettó összeg, ami a felperesnek járna, ennek az összegnek az ÁFA-ja 4.957.924 Ft, ami szintén járna a felperesnek. Ezen ÁFA-val növelt 24.779.621 Ft-ból kell levonni a magánszakértői vélemény által meghatározott és a felperes által elfogadott 1.492.500 Ft-os javítási költséget, így a maradvány bruttó érték 23.287.121 Ft. Ebből kell levonni a 16.000.000 Ft-os alperesi teljesítést, így az alperes 7.328.712 Ft-ra marasztalható.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg 500.000 Ft-tal történő leszállítását kérte. Az elsődleges hivatkozásával összefüggésben előadta, hogy jogviszony az alperes és **/személy neve 1/** között jött

létre, így a felperesi kft jogviszony hiányában vállalkozói díjat az alperestől nem követelhet. Az 500.000 Ft-os elszámolási igénye tekintetében előadta, hogy burkolóanyagot és fali csempét az alperes vásárolt 500.000 Ft értékben, holott ez a megállapodás szerint a vállalkozó kötelezettsége lett volna. Ezt az alperes személyes előadásakor elmondta, ezen

előadását a felperes nem is vonta kétségbe. Ilyen körülmények között az alperes teljesítéseként nem 16.000.000 Ft-ot, hanem 16.500.000 Ft-ot kell figyelembe venni. A felperesi fellebbezésre tett ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy 13.000.000 Ft-nál magasabb összegű vállalkozói díjat megállapítani nem lehet, az alperes nem ÁFA-t kívánt a 13.000.000 Ft-on felül teljesíteni a felperes felé, hanem az általa teljesített összeggel a pótmunkák értékét kívánta elszámolni.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:

A pótmunkák nélküli kikötött vállalkozói díj 13.000.000 Ft volt.

Az alperes az általa készpénzben teljesített 16.000.000 Ft-os teljesítésen kívül 500.000 Ft értékben anyagokat is vásárolt.

A tényállás fenti kiegészítésére az elsőfokú eljárásban már rendelkezésre álló adatok alapján került sor.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés **részben alapos.**

Az ítélet táblának elsődlegesen abban kellett döntenie, hogy annak a kérdésnek, hogy kik között jött létre az építési-vállalkozási szerződés, van-e relevanciája a perbeli elszámolásnál. Megállapítható, hogy az elsőfokú eljárás során 9/F/1. sorszám alatt olyan engedményezési megállapodás került becsatolásra, amely szerint a **/személy neve 1/-**nak, mint egyéni vállalkozónak járó vállalkozói díjkövetelés érvényesítésére a felperesi társaság jogosult. Ezen nyilatkozat után nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy eredetileg az alperes és **/személy neve 1/** mint magánvállalkozó állapodott-e meg az építési vállalkozási munkák elvégzésére, vagy a szerződés vállalkozói alanya a felperesi társaság volt. Amennyiben ugyanis akár a szerződéses jogviszony alapján, akár az engedményezést követően a felperes jogosult a még meg nem fizetett vállalkozói díj érvényesítésére, úgy az alperes jogviszony hiányára hivatkozással fizetési kötelezettsége alól nem szabadulhat.

A második lényeges kérdés annak eldöntése volt, hogy milyen vállalkozói díj elszámolásban állapodtak meg a felek. Helyesen döntött az elsőfokú bíróság arról, hogy okiratok, írásbeli szerződés hiányában és az ellentétes perbeli előadások miatt azt a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy saját állítása szerinti tételes utólagos felmérésben állapodtak meg. Ezt az előadását a felperes bizonyítani nem tudta, tekintetben az ítélet tábla osztja az elsőfokú bíróság véleményét. A felmerült bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy csak az alperesi elismerés alapján lehet a kikötött vállalkozói díj tekintetében tényállást megállapítani. Miután azonban az elsőfokú bíróság a

kikötött vállalkozói díjról csak az ítélet jogi indokolásában fejtette ki véleményét, az általa megállapított tényállásban viszont az nem szerepelt, hogy melyik elszámolási módot találta bizonyítottnak, ezért ezen tényállásbeli hiányosságot az ítélet tábla pótolta. Azt az alperes

elismerte, hogy 13.000.000 Ft átalányárban állapodtak meg - ezt a nyilatkozatát megerősítette házastársának előadása is -, így miután a felperes saját nyilatkozatát bizonyítani nem tudta, az elszámolás kiindulópontja csak a 13.000.000 Ft-os vállalkozói díjkötés lehetett. Átalánydíjas építési-vállalkozási szerződés esetében a kikötött díjon felül csak a pótmunkák ellenértéke számolható el (EBH 2000/201., BH 2004/249. számú eseti döntések). A szerződés átalánydíjas jellegén nem változtat az sem, ha az utólag elrendelt pótmunkák elszámolása tételesen történik (Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.432/2005. számú határozata, Lásd Táblabírószági füzetek VII. kötet). A fellebbezés tükrében dönteni kellett arról is, hogy a 13.000.000 Ft-os átalányár nettó, vagy bruttó összeg volt. Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy ha külön ÁFA kikötésében a felek nem állapodnak meg, úgy a kikötött fix összegű díjba beleértendő az ÁFA összege is. A kikötött vállalkozói díj magában foglalja a vállalkozó költségeit. Ilyen költség lehet a szolgáltatás tárgyához felhasznált anyagok, alkatrészek ellenértéke, a szállítással kapcsolatban felmerült fuvardíj, a vállalkozó rezsi költsége - így különösen villanyszámla, gépek amortizációja, kamarai tagdíj, az alkalmazottak munkabére és annak járulékos költségei, általános forgalmi adó, társasági adó, stb. -, amely szükséges költségeket a vállalkozó beépíti a vállalkozói díjba. Ettől a főszabálytól eltérő költségszámítási szabályokat csak akkor lehet megállapítani, ha a felek megállapodásából bizonyos költségek külön-külön kikötése következik. Az alperes nem ismerte el, hogy a 13.000.000 Ft-on felül ÁFA-t is kikötötte volna, míg a felperes az ÁFA fizetési kötelezettség külön történő kikötésére vonatkozó tényállításait bizonyítani semmivel nem tudta. Ezért nem helytálló a felperes ezzel ellentétes fellebbezési előadása, egyebekben pedig az alperes a fellebbezési ellenkérelmében megfelelő magyarázattal szolgált arra, hogy miért fizetett 13.000.000 Ft-nál többet a felperes számára, ennek oka ugyanis nem kizárólag az ÁFA fizetési kötelezettség többletként való felmerülése lehetett. Amennyiben ugyanis nem vitatottan pótmunkák is kerültek elvégzésre és az alperes saját teljesítésével a pótmunkák ellenértékét is rendezni kívánta, úgy ez ésszerű magyarázatul szolgál az alperesi 13.000.000 Ft-on felüli teljesítésre.

Utolsó lépcsőben azt kellett vizsgálni, hogy ilyen előzmények után a felek között milyen elszámolás tehető. Azt az alperes és házastársa a 9. sorszám alatti jegyzőkönyvben állította, hogy a 16.000.000 Ft-os készpénzes teljesítésen kívül 500.000 Ft értékben anyagokat is vásároltak. Ezt az előadást a felperes nem vonta kétségbe, sőt a fellebbezésében maga is 16.250.000 vagy 16.500.000 Ft-os alperesi teljesítésről beszél. Nyilvánvaló, hogy a vállalkozási szerződés általános szabályai szerint a vállalkozónak főszabály szerint saját költségén kell a vállalkozási szerződés teljesítését megtennie (Ptk. 391. § /1/ bekezdés), így ha anyagot 500.000 Ft értékben az alperes vásárolt, ami egyébként a felperes szerződéses kötelezettsége lenne, ennek értékét az alperes teljesítéseként mindenképpen indokolt elszámolni. Ebből következően az alperesi marasztalási összeg 500.000 Ft-tal csökkentendő. A

felperes az 500.000 Ft-os anyagköltséggel összefüggésben a fellebbezési eljárás során **/szakértő neve 1/** igazságügyi építész szakértőtől származó nyilatkozatot csatolt, mely szerint a tételes felmérés során a felek egyező nyilatkozatát figyelembe véve készítették el a szakértők szakvéleményüket, így azon tételek vonatkozásában, amelyhez az anyagot az alperes vásárolta, csak a burkoló munkát és a burkoláshoz használt segédanyagokat számították fel a felperes javára, ennél fogva az alperes részéről vásárolt bekerülési

költség nagysága az elszámolásnál érdektelen. Ezen 6/F/1. sorszám alatt becsatolt szakértői nyilatkozatnak a fellebbezés elbírálása szempontjából azért nincsen relevanciája, mert a fentebb kifejtettek szerint az ítéletábra sem tudta az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően azt megállapítani, hogy a felek között az építési-vállalkozási szerződés díjaként utólagos, tételes felmérés szerinti elszámolási mód került meghatározásra, sőt ezzel ellentétben az ítéletábra álláspontja is az volt, hogy a felek közötti megállapodás csak általános vállalkozói díjkikötésnek tekinthető. Mindebből következően a szakértői nyilatkozatnak csak akkor lehetett volna az elszámolást érintő hatása, ha a másodfokú bíróság a tételes, utólagos felmérés alkalmazhatóságát látta volna indokoltnak.

Az elszámolási kérdések közé tartozik az is, hogy a pótmunkákat milyen értéken kell elszámolni. Az elsőfokú bíróság a **/szakértő neve1** /-féle szakértői vélemény alapján 6.831.697 Ft összegű pótmunka értékkel számolt. A szakvéleményből megállapítható, hogy ez az összeg a pótmunkák nettó értéke, azaz 25 %-os ÁFA-val növelt értéken indokolt azt az elszámolásba beállítani. Etekintetben tehát az elsőfokú bíróság tévedett az elszámolásnál, amikor a 25 %-os ÁFA-t nem vette figyelembe, ennek 1.707.924 Ft-os összegével ugyanis a felperesnek járó követelés összegét meg kell növelni. Ilyen elszámolás eredményeként az alperesi marasztalás összege 3.557.121 Ft-ra változik, ezért az ítéletábra a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján az alperesi marasztalás összegét ezen összegre felemelte.

A felperes kereseti kérelmében 9.254.954 Ft + 25 % ÁFA, azaz összesen 11.568.693 Ft összegű követelést érvényesített. Az elsőfokú bíróság a pertárgyértékét tévesen csupán a vállalkozói díj nettó összege alapján határozta meg. Helyesen az elsőfokú eljárás során összesen 694.100 Ft összegű le nem rótt eljárási illetékről kellett dönten, így az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán megváltozott peresztességi-pernyertességi arányok figyelembevételével az illeték 30 %-ának viselésére az alperes, míg 70 %-ának viselésére a felperes kötelezhető. A felperes már a keresetlevélben illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte, ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság hiánypótlást is lefolytatott. A felperes valamennyi az elsőfokú bíróság által kért felhívásnak eleget tett, az illetékfeljegyzési jog engedélyezéséhez szükséges okiratokat teljes körűen becsatolta. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság az illetékfeljegyzési jog engedélyezéséről határozattal nem döntött, ugyanakkor abból, hogy az eljárást érdemben lefolytatta a felperes alappal következtethetett arra, hogy az illetékfeljegyzési jogot az elsőfokú bíróság számára engedélyezte. Az elsőfokú ítélet is úgy rendelkezik a le nem rótt eljárási illetékről, mintha a felperes számára engedélyezett illetékfeljegyzési jogról lenne szó, ezért az ítéletábra - a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel - elfogadta, hogy a felperes

Pf.III.20.331/2007/6. szám

már az elsőfokú eljárás tartama alatt illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült (BH 1998/299. számú eseti döntés).

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával kisebb mértékben módosultak ugyan a peresztességi-pernyertességi arányok, azonban a per költség tekintetében az elsőfokú ítélet megváltoztatására szükség nem volt, hiszen a felperesi helyes pertárgyértékű

követeléshez viszonyítva ez nem indokolta az általa az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség mértékének leszállítását.

A másodfokú eljárás során a felperes 4.989.515 Ft pertárgyértékű követelést érvényesített, ebből alapos lett 1.707.924 Ft összegű követelés. Az alperes csatlakozó fellebbezésében 2.339.197 Ft pertárgyértékű követelést érvényesített, ebből 500.000 Ft lett alapos. Az alperes ugyanakkor költségkedvezményben nem részesült, csatlakozó fellebbezésére 70.200 Ft eljárási illetéket lerótt. Erre a körülményre továbbá a másodfokú eljárás pervesztességi és pernyertességi arányaira tekintettel az ítélőtábla a Pp. 81. § /2/ bekezdése alapján úgy határozott, hogy a másodfokú eljárásban a peres felek költségeiket maguk viselik.

Szeged, 2007. október 1. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.
a tanács elnöke

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
előadó bíró

Dr. Lakatos Péter sk.
táblabíró